

Ewa Narkiewicz-Niedbalec*

LUDZIE „ROCZNIKA LUBUSKIEGO”

O czym mówić i pisać przy okazji kolejnej okrągłej rocznicy powstania czasopisma? O cechach wskazujących na jego ciągłość i zmiany traktuje tekst prof. Bogdana Idzikowskiego, wieloletniego redaktora naczelnego „Rocznika Lubuskiego”, który przez lat 14 pełnił tę funkcję. Czy przyjrzeć się problematyce podejmowanej w kolejnych dekadach lub inaczej wyznaczonych przedziałach czasowych? Wydaje się jednak, że takie zadanie wymagałoby obszerniejszych studiów i obszerniejszego tekstu. Dlatego też zdecydowałam się przyjrzeć ludziom tworzącym „Rocznik”, którzy mieli wpływ na jego kształt, w wielu przypadkach *expressis verbis* określali przyświecające im motywy takich, a nie innych wyborów oraz na samo powstanie czasopisma i określenie jego roli. Jednym – założycielom, poświęcę nieco więcej miejsca, innym mniej, a niektórzy zostaną jedynie wspomniani.

Początki

W tomie pierwszym wymieniony został komitet redakcyjny w następującym składzie: Wiesław Sauter, Jan Engel, Władysław Korcz, Janusz Koniusz, Adam Królak i Janusz Weroniczak. Od ukazania się 2 tomu komitet redakcyjny pracował pod kierownictwem przewodniczącego, a od 1968 roku (od numeru 6) redaktora naczelnego. Pierwszym przewodniczącym był dr Wiesław Sauter (1905-1996) historyk, regionalista, społecznik, nauczyciel polonista, dyrektor szkoły podstawowej w Nowym Kramsku, następnie szkoły dla dorosłych w Nowej Soli. Urodził się na Śląsku, a kształcił w Poznaniu. Był członkiem Stronnictwa Ludowego. Opublikował przeszło 100 artykułów w „Nadodrze”, „Roczniku Lubuskim”, wydawnictwach Instytutu Zachodniego w Poznaniu. Swoje prace naukowe poświęcił Babimojszczyźnie, autochtonom i nowym mieszkańcom Pogranicza Zachodniego, kształtowaniu się ich tożsamości.

---

*Ewa Narkiewicz-Niedbalec – doktor habilitowany nauk społecznych w dyscyplinie socjologia, profesor Uniwersytetu Zielonogórskiego; sekretarz redakcji „Rocznika Lubuskiego” w latach 2002-2014; zastępca redaktora naczelnego „Rocznika Lubuskiego” w roku 2015, a od 1.01.2016 r. redaktor naczelna.

Jan Engel był bibliotekarzem i jednym z pierwszych organizatorów bibliotek na Ziemiach Zachodnich, w 1957 roku pełnił funkcje dyrektora biblioteki w Zielonej Górze (Brożek 2001). W pierwszym numerze „Rocznika Lubuskiego” opublikował artykuł o bibliotekach na Ziemi Lubuskiej (Engel 1959, s. 216-231).

Władysław Korcz (1913-1997), urodzony w Samborze (byłe województwie lwowskie), zaliczył dwa i pół roku studiów historycznych w Warszawie przed II wojną światową. Studia ukończył w 1951 roku w Uniwersytecie Wrocławskim. Za działalność w Armii Krajowej w latach 1943-1944 został skazany i wywieziony do łagru w Permie, z którego przyjechał do Zielonej Góry w 1948 roku. Historyk, docent kontraktowy w Wyższej Szkole Pedagogicznej, w której pracował od 1974 do ogłoszenia stanu wojennego w 1981. Otrzymał wówczas zakaz wykonywania pracy na uczelni. Był bardzo lubiany przez studentów, między innymi za upowszechnianie wiedzy pozapodrecznikowej, zgodnej z faktami, zwłaszcza dotyczącej historii najnowszej. Autor kilkunastu książek historycznych i przeszło 260 artykułów naukowych i popularnonaukowych (Urząd Miasta. . . 2020). Był badaczem ziem zachodnich, średniowiecznych procesów czarownic w Zielonej Górze, niemieckiego dziedzictwa kulturowego na terenach pogranicza.

Janusz Koniusz (1934-2017) z wykształcenia polonista, absolwent Uniwersytetu Adama Mickiewicza, poeta, prozaik, dramaturg, publicysta, od 1961 roku należący do Związku Literatów Polskich. Pochodził z Sosnowca, a swoje życie związał z Zieloną Górą. Był współorganizatorem i wieloletnim sekretarzem Lubuskiego Towarzystwa Kultury oraz współzałożycielem i kierownikiem literackim, a w latach 1980-1990 redaktorem naczelnym dwutygodnika „Nadodrze”, wydawanego w Zielonej Górze. W „Roczniku Lubuskim” był od chwili jego utworzenia, a w latach 1962-1968 pełnił funkcję sekretarza.

Adam Witold Królak (1910-1980) pochodził z Inowrocławia, do szkoły powszechnej z językiem wykładowym niemieckim chodził w pobliskiej wsi Szymbor. Jeszcze przed wojną ożenił się i w poszukiwaniu pracy przeprowadził się z rodziną do Warszawy, gdzie trudnił się różnymi zajęciami. Zajmował się handlem, nauczał języków obcych, pomagał przy pisaniu prac naukowych, pracował też w redakcji wydawanej przez okupanta gazety. W trakcie Powstania Warszawskiego znajdował się na Woli. Po powstaniu wrócił do Wielkopolski, skąd wiosną 1945 r. odpowiedział pozytywnie na wezwanie jarocińskiego oddziału Polskiego Związku Zachodniego, kierowanego przez jego serdecznego przyjaciela i profesora z Poznania, Rocha Roszczaka, który kompletował ekipę dla zaprowadzenia polskiej administracji w Głogowie. Adamowi Królakowi zaproponował stanowisko zastępcy burmistrza

w Głogowie, którym był w latach 1945-1946. Przez wiele lat aktywności zawodowej i społecznej zasłużył się dla miasta w odbudowie gospodarki, ocaleniu wielu dóbr kultury. Był animatorem życia kulturalnego miasta, badaczem i popularyzatorem kultury, turystyki, autorem wielu publikacji (Zieliński 2011), lingwistą (Królak 1945).

Mimo iż w pierwszym tomie redakcja deklarowała, że „Rocznik Lubuski” nie ma być czasopismem naukowym, to w drugiej połowie lat 50. istniały aspiracje prowadzenia badań naukowych na Ziemi Lubuskiej nie tylko przez przedstawicieli ośrodków akademickich, głównie z Poznania i Wrocławia. W maju 1958 r. utworzono od dawna postulowaną Stację Naukową Polskiego Towarzystwa Historycznego, początkowo z obsadą jednoosobową, ale pierwszą i jedyną wówczas w województwie zielonogórskim placówkę badań humanistycznych (Koniusz 1978). W narodzinach „Rocznika Lubuskiego” miało swój udział nie tylko środowisko inteligenckie województwa zielonogórskiego, ale także przedstawiciele dużych środowisk naukowych. W tomie pierwszym czytamy:

„Oddajemy Wam, Czytelnicy, pierwszy tom «Rocznika Lubuskiego». Projekt wydawania «Rocznika» zrodził się podczas obrad Sejmiku Kultury Ziemi Lubuskiej, a następnie został zaakceptowany przez konferencję naukową z udziałem profesorów z Warszawy, Wrocławia i Poznania, zorganizowaną przez Lubuskie Towarzystwo Kultury w Zielonej Górze w marcu 1958 roku.

«Rocznik» nie jest wydawnictwem naukowym, chcemy w sposób jak najbardziej popularny przedstawiać niektóre zagadnienia związane z przeszłością, teraźniejszością i przyszłością Ziemi Lubuskiej. Sądzymy, że w ten właśnie sposób wyniki badań młodych naukowców i publicystów lubuskich dotrą do najszerszych kręgów społeczeństwa, szczególnie zaś do nauczycieli, działaczy kulturalno-oświatowych, miłośników środkowego Nadodrza.

Tak się złożyło, że autorzy prac publikowanych w «Roczniku» (poza recenzjami) zamieszkują na terenie województwa zielonogórskiego. W przyszłości będziemy publikować również prace autorów spoza Ziemi Lubuskiej, zachowując jednak regionalny charakter całego wydawnictwa” (Od redakcji 1959, s. 5).

Tom pierwszy zawierał artykuły dotyczące gospodarki województwa lubuskiego, badań archeologicznych na Środkowym Nadodrzu, nazw miejscowości tego regionu, kilku różnych wątków historycznych, od procesów czarownic w XVII wieku do czasów II wojny światowej. Mimo iż redakcja deklarowała, iż pismo nie ma mieć charakteru naukowego, to część tekstów taki walor miała, poprzez podjętą problematykę, przedstawione dane oraz analizy czynione na ich podstawie.

Pierwszy i kolejne tomy zawierały kronikę wydarzeń kulturalnych Ziemi Lubuskiej, od spektakli teatralnych, poprzez pokazy filmowe po występy

Lubuskiego Zespołu Pieśni i Tańca w NRD. Tom pierwszy wydano w nakładzie 2400 + 40. Tom drugi wyszedł już w nakładzie o połowę mniejszym – 1000 + 80 egzemplarzy. W tomie tym i kolejnym pojawiły się analizy o przeszłości lubuskich miast: Gorzowa (Wandy Tetzlaff), Szprotowy (Hieronima Szczegóły), Rzepina (Mariana Eckerta), Kargowej (Edwarda Rabiegi), Kozuchowa (Romana Całki).

Lata 60.

W tomie drugim w skład kolegium redakcyjnego wchodził: Wiesław Sauter jako przewodniczący, Tadeusz Kajan, Władysław Korcz, Janusz Koniusz, Bolesław Soliński. Tadeusz Kajan (1937-1990) z wykształcenia był historykiem, z wykonywanych profesji: prozaikiem (od 1961 roku był członkiem Związku Literatów Polskich), zastępcą redaktora naczelnego rozgłośni regionalnej radia w Zielonej Górze i redaktorem naczelnym dwutygodnika literackiego „Nadodrze”. Pisał o przeszłości Ziemi Lubuskiej i współczesnych jego pokoleniu stosunkach polsko-niemieckich (Odeszli Ad memorial 2020a). Również Bolesław Soliński (1923-1991) był literatem, członkiem Związku Literatów Polskich (1961-1991), poetą, prozaikiem, krytykiem teatralnym, autorem baśni i słuchowisk radiowych. Był dziennikarzem „Gazety Zielonogórskiej” i redaktorem naczelnym „Nadodrza”, do 1975 roku mieszkał w Zielonej Górze, później w Warszawie (Związek Literatów Polskich... 2020b).

W tomie tym podane były nazwiska konsultantów naukowych, którzy pełnili rolę promotorów podejmowanych dysertacji naukowych, recenzentów tekstów. A byli nimi: socjolog doc. dr Zygmunt Dulczewski (Poznań; 1916-2010), etnolog doc. dr Maria Frankowska (Poznań; 1906-1996), doc. dr Józef Gierowski (Wrocław; 1922-2006) – historyk, heraldyk i sfragistyk (specjalista od pieczęci) doc. dr Marian Haisig (Wrocław; 1908-1996) – Serbołużyczanin, wykształcony w Polsce, archeolog, zasłużony w prowadzeniu badań w Biskupinie, prof. dr Wojciech Kóčka (Poznań; 1911-1965), 31-letni wówczas socjolog mgr Andrzej Kwilecki (Poznań; 1928-2019), późniejszy profesor socjologii UAM, historyk doc. dr Czesław Łuczak (Poznań; 1922-2002), w latach 1965-1972 rektor UAM, historyk prof. dr Michał Szczaniecki (Poznań; 1910-1977).

„Rocznik Lubuski” był jednym z pierwszych tego typu wydawnictw w Polsce po 1956 roku. Inne periodyki typu regionalno-naukowego często korzystały z jego doświadczeń. Ze Wstępu do tomu 3 (1962) po powstaniu w Zielonej Górze ośrodka badawczego czytelnicy dowiedzieli się o zmianie profilu pisma z popularyzującego wiedzę na profil naukowy, o kilku ważnych dla regionu sprawach, takich jak rozwój ekonomiczny, przywrócenie do produkcji poniemieckich zakładów przemysłowych, którym nadano nowe

nazwy (Zastal, Polska Wełna, Falubaz), w Zielonej Górze, czy też tworzeniu nowych na bazie częstokroć zniszczonych i rozgrabionych zakładów przedwojennych, np. w Gorzowie w 1945 powstało Przedsiębiorstwo Traktorów i Maszyn Rolniczych, które przejęło pozostałości byłych warsztatów naprawy samochodów i odlewni żeliwa przy ul. Fabrycznej. Mogli przeczytać również o powstaniu wspomnianego wyżej ośrodka naukowego i aspiracjach o tym charakterze oraz o rozwoju bardzo dobrej współpracy z naukowcami z Poznania i Wrocławia. Zacytujmy ten oryginalny przekaz:

„Zakładamy, że Ośrodek stanie się załącznikiem przyszłego Lubuskiego Instytutu Naukowego, którego potrzebę postuluje¹ obecna sytuacja ekonomiczna. Ziemia Lubuska przekształca się bowiem w szybkim tempie z województwa rolniczoprzemysłowego [pisownia oryginalna] w okręg przemysłowy o dużym znaczeniu dla ogólnego rozwoju gospodarki polskiej. Począwszy od następnego tomu «Rocznik Lubuski» będzie już organem Ośrodka Badawczo-Naukowego i przewidujemy, że jego profil ulegnie dalszej zmianie; ma on być periodykiem ściśle naukowym. Niezależnie od tego Ośrodek zamierza przystąpić do publikacji materiałów i źródeł z różnych dziedzin życia, kładąc nacisk na współczesne zagadnienia, które niesie życie. Mamy już za sobą wiele pracy. Od 1957 roku dorobiliśmy się około trzydziestu książek o naszym regionie, odbyło się kilka sesji naukowych i popularnonaukowych, kilkaset prelekcji i odczytów o tematyce regionalnej. Bezinteresowna pomoc konsultacyjna i współpraca naukowców z sąsiednich ośrodków uniwersyteckich, a zwłaszcza naukowców poznańskich – sprawiła, że w poczynaniach naszych nie popełniliśmy poważnych błędów. Należy im się za to serdeczna wdzięczność i podziękowanie, tym bardziej, że mimo rozlicznych prac związanych ze sprawowanymi funkcjami na wyższych uczelniach, nadal opiekują się młodymi naukowcami zielonogórskimi, których osiągnięcia dzięki temu zaczynają się liczyć. Współpraca ta przyniesie na pewno w przyszłości jeszcze lepsze rezultaty. Do tego twierdzenia upoważnia nas powołanie w Zielonej Górze w ostatnim czasie punktów konsultacyjnych Uniwersytetu im. A. Mickiewicza i Wyższej Szkoły Ekonomicznej w Poznaniu oraz Wyższej Szkoły Rolniczej we Wrocławiu. Rokuje to jak najlepsze nadzieje – a przede wszystkim upewnia, że nasze plany o stworzeniu za kilka lat w Zielonej Górze Lubuskiego Instytutu Naukowego mają widoki realizacji. Oddając do rąk Czytelników kolejny tom «Rocznika Lubuskiego» mamy nadzieję, że podobnie jak poprzednie spotka się on z zainteresowaniem i przyczyni do dalszego ożywienia badań naukowych nad Ziemią Lubuską. Ukazuje się on w piątą rocznicę istnienia Lubuskiego Towarzystwa

¹Pozostawiam purystom językowym i logikom do rozstrzygnięcia (lub tylko do dyskusji) czy sytuacja może cokolwiek postulować. Moim zdaniem postulować mogą coś jednostki, zbiorowości ludzkie. Z sytuacji może coś natomiast wynikać.

Kultury i stanowi zamknięcie pewnego etapu pracy, którą przejmuje obecnie Ośrodek Badawczo-Naukowy. Komitet Redakcyjny” (Komitet Redakcyjny 1962, s. 5-6).

Publikacja tomu IV w 1966 roku – po 4-letniej przerwie – nastąpiła w roku jubileuszu 40-lecia powstania Związku Polaków w Niemczech i prawie wszystkie artykuły były poświęcone ludności, która mieszkała w byłej prowincji Grenzmark Posen-Westpreussen i podejmowała działania o utrzymanie polskości (Do Czytelników 1966, s. 5). Tom ten miał objętość 419 stron, przewodniczącym komitetu redakcyjnego był Wiesław Sauter, przedstawiany już w tym tekście badacz ludności walczącej o utrzymanie polskości. Kolegium redakcyjne częściowo zmieniło swój skład. Z lat poprzednich pozostali: Wiesław Sauter (przewodniczący), Janusz Koniusz (sekretarz), Tadeusz Kajan, Władysław Korcz, Bolesław Soliński. Doszedł Jan Muszyński (1932-1917) – historyk sztuki, w latach 1976-1998 dyrektor Muzeum Ziemi Lubuskiej.

Wydawcą czterech pierwszych tomów „Rocznika” (od 1959 do 1966 roku) było Lubuskie Towarzystwo Kultury. Od piątego tomu redakcję przejęło powstałe w 1964 roku Lubuskie Towarzystwo Naukowe. W tomie 5 z 1967 roku podjęto problematykę twórczości literackiej, artystycznej, naukowej, rozwoju społecznego ruchu kulturalnego Środkowego Nadodrza. Nastąpiła zmiana na stanowiskach redaktora naczelnego i sekretarza redakcji. Redaktorem został, ale tylko na czas wydania tego tomu Zdzisław Grot (1903-1984), a sekretarzem Stanisław Dzieran. Redaktor naczelny był poznańskim profesorem historii, badaczem dziejów Wielkopolski, zwłaszcza powstania wielkopolskiego, Prus i Niemiec, ale także kultury fizycznej w Polsce. Stanisław Dzieran – w latach 1959-1961 był zastępcą dyrektora, od początku jego istnienia Państwowego Czteroletniego Liceum Pielęgniarstwa (później Studium Medycznego, obecnie Medycznego Studium Zawodów). Był też autorem kilku tekstów między innymi o Regionie Środkowego Nadodrza (Dzieran, Zatrzybówna 1964), o Lubuskim Lecie Filmowym w Łagowie, współredaktorem przynajmniej dwóch książek (Dzieran i in. 1969). Do końca lat sześćdziesiątych częste były kłopoty z uzyskaniem przydziału limitowanego wówczas papieru na tego rodzaju wydawnictwa oraz problemy z lokalną cenzurą.

Lata 70. i 80.

Od tomu 6 z 1969 do 10 z roku 1978 pracami w „Roczniku Lubuskim” kierował Jan Wąsicki (1921-1995), pełniący funkcję redaktora naczelnego, jego zastępcą Józef Popkiewicz, a sekretarzem Józef Grzelak (ur. w 1929 r.). Jan Wąsicki przybył do Zielonej Góry jako nauczyciel akademicki z Poznania

w roku 1971, a w 1975 został rektorem Wyższej Szkoły Pedagogicznej. Był historykiem i badaczem problematyki pogranicza zachodniego, a również posłem na sejm IV i V kadencji (1965-1972). Józef Popkiewicz był profesorem ekonomii i w latach 1966-1979 rektorem Wyższej Szkoły Ekonomicznej we Wrocławiu. Józef Grzelak był również ekonomistą, a w latach 1973-1975 wicewojewodą zielonogórskim.

Dzięki publikacjom w „Roczniku Lubuskim” swoją karierę naukową rozpoczęli pierwsi lubuscy profesorowie. Obok historyków także pedagodzy, poloniści: Joachim Benyskiewicz, Marian Eckert, Hieronim Szczegółła, Edward Hajduk, Maria Jakowicka, Wojciech Pasterniak.

Na przełomie lat 70. i 80. XX wieku „Rocznik” się nie ukazywał, głównie z powodu braku środków na ten cel. Kryzys ekonomiczny tamtych czasów był bardzo dotkliwy dla społeczeństwa, dla sektora nauki i kultury również, a jego następstwem było powstanie masowego ruchu związkowego „Solidarność”. Jednak w roku 1981 udało się czasopismo wydać, przy zasadniczej zmianie kolegium redakcyjnego. Ludźmi periodyku zostali (wymienieni na tzw. stronie technicznej w porządku alfabetycznym: Kazimierz Bartkiewicz (1930-2002, historyk, prof. zw., dyrektor Instytutu Historii, dziekan Wydziału Humanistycznego, prorektor tej Uczelni w latach 1981-1984, a od 1984 przez dwie kadencje, do 1990 jej rektor, Maria Jakowicka (ur. w 1929, pedagog, prof. zw., dyrektor Instytutu Pedagogiki, dziekan Wydziału Pedagogicznego, prorektor WSP w latach 1979-1981), Józef Jerzak (1931-2017, psycholog, dr WSP, w latach 1978-1982 dziekan Wydziału Pedagogicznego), dr Kazimierz Mamak² (1935-2014) (Hładkiewicz 2019, s.19), Jan Muszyński, Franciszek Pastwa (1932-2018, socjolog, prof. WSP, później Uniwersytetu Zielonogórskiego), Albert Pawłowski (1932-2002, politolog, prof. WSP), Tadeusz Sojka (1936-2015, prawnik specjalizujący się w prawie pracy, najpierw prokurator, potem sędzia, ale również poeta, zaprzyjaźniony z zielonogórskimi artystami, czy też Janem Muszyńskim), dr Eugeniusz Szafranski (1930-2011, ppłk. wieloletni pracownik naukowy WSP), Jan Wąsicki. Jak widać z powyższego zestawienia sześcioro spośród dziesięciorga członków kolegium reprezentowało Wyższą Szkołę Pedagogiczną i dyscypliny nauk społecznych i humanistycznych.

W roku 1982 „Rocznik Lubuski” się nie ukazał. Dopiero w roku następnym, gdy w skład Kolegium redakcyjnego wchodził: Marian Eckert (1932-2015 – historyk, prof. zw., pracujący w Wyższej Szkole Inżynierskiej, następnie Politechnice Zielonogórskiej i Uniwersytecie Zielonogórskim, dwukrotny

---

²Przewodniczący Prezydium Miejskiej Rady Narodowej w latach 1969-1973 w Zielonej Górze, odpowiednik dzisiejszego prezydenta miasta, wieloletni nauczyciel i wychowawca młodzieży.

prorektor WSI, w latach 1987-1990 jej rektor a w okresie 1993-1997 wojewoda lubuski), Józef Grzelak, Marian Kopij (ur. w 1936), Wojciech Pasterniak (1935-2018 – polonista, filozof edukacji, prof. zw. pracował w WSP, potem na Uniwersytecie Zielonogórskim), Hieronim Szczegółka (ur. w 1931 r. – historyk, prof. zw., pracujący w WSP, dwukrotnie rektor tej uczelni, później profesor Uniwersytetu Zielonogórskiego). Redaktorem naukowym tomu 12. był właśnie prof. H. Szczegółka.

Trzy kolejne tomy (nr 13-15 z lat 1984-1986) przygotowane zostały przez następujący zespół kolegium redakcyjnego: Marian Eckert, Edward Hajduk (1932-2015, filozof, socjolog, prof. zw., pracujący w WSP, następnie na UZ, wieloletni dyrektor Instytutu Pedagogiki Społecznej, dziekan Wydziału Pedagogicznego oraz prorektor WSP), Marian Kopij, Wojciech Pasterniak, Hieronim Szczegółka, Andrzej Toczewski (sekretarz) – historyk, dr WSP, później, od 1998 do 2015 roku dyrektor Muzeum Ziemi Lubuskiej. Redaktorem naukowym tych trzech kolejnych tomów był również H. Szczegółka.

Lata 90.

W drugiej połowie lat 80. „Rocznika” nie opublikowano. Dopiero w 1992 ukazały się dwa tomy, jeden pod redakcją H. Szczegółki, drugi pod redakcją prof. K. Bartkiewicza. Kolegium redakcyjne na początku 1992 roku stanowili: Hieronim Szczegółka (redaktor naczelny), Joachim Benyskiewicz (1936-2011, historyk, zajmujący się problematyką Marchii Granicznej, Polakami w Wielkopolsce na przełomie XIX i XX wieku oraz polskimi posłami w drugiej połowie XIX wieku w Berlinie), Marian Eckert, Edward Hajduk, Jerzy Majchrzak (1940-2011; germanista, historyk, etnograf, dyrektor Archiwum Państwowego w Zielonej Górze, autor wielu publikacji popularyzującej wiedzę historyczną oraz Andrzej Toczewski (1947-2020; sekretarz redakcji).

W latach 1992-1994 skład kolegium redakcyjnego wyglądał następująco: Kazimierz Bartkiewicz (przewodniczący), Jerzy Brzeziński (1934-2017, polonista, językoznawca, znawca cech języka okresu sentymentalizmu w literaturze, przez dwie kadencje dyrektor Instytutu Filologii Polskiej, jak również dziekan Wydziału Humanistycznego WSP TK), Marian Eckert, Edward Hajduk, Bogdan Idzikowski (sekretarz). Prof. B. Idzikowski (ur. w 1951 roku, pedagog, prorektor WSP, profesor WSP, potem UZ) sprawował funkcję sekretarza w trakcie przygotowania do druku 11 numerów „Rocznika”, a następnie, od 2002 roku, przez 14 lat był redaktorem naczelnym periodyku.

W 1995 roku przewodniczącym kolegium redakcyjnego został prof. Edward Hajduk. A w skład kolegium weszli: Kazimierz Bartkiewicz, Jerzy Brzeziński, Marian Eckert, Bogdan Idzikowski (sekretarz). Z każdym kolejnym rokiem skład kolegium był liczniejszy, od 10 do kilkunastu osób, a od

2012 roku istnieje 3-4-osobowa redakcja i liczniejsza rada naukowa. Zwraca uwagę fakt, iż w latach 1996-1999 w skład kolegium wszedł pierwszy uczony reprezentujący zagraniczny ośrodek akademicki – prof. Hans Weiler, niemiecki i amerykański uczony i polityk, który był współzałożycielem uniwersytetu Viadrina we Frankfurcie nad Odrą i jego drugim rektorem. Innymi reprezentantami uczelni zagranicznych, w radzie naukowej „Rocznika” w dalszych latach byli: profesorowie Klaus Boehnke (socjolog, Brema), Hans Peter Müller (socjolog, Berlin), Kazimierz M. Słomczyński (socjolog, metodolog, badacz struktury społecznej, Ohio University).

Do kolegium redakcyjnego zaproszeni zostali także profesorowie z innych ośrodków akademickich w Polsce: Wojciech Sitek (socjolog, UW), Zbigniew Kurcz (socjolog, UW) oraz Janusz Mucha (socjolog, AGH).

Jeszcze w drugiej połowie lat 90. nowymi osobami, które do tej pory nie pracowały w kolegium redakcyjnym ze środowiska zielonogórskiego byli (w porządku alfabetycznym): prof. zw. Leszek Gołdyka (socjolog), dr Barbara Kołodziejska (1932-2018, etnograf, wieloletnia dyrektor Muzeum Etnograficznego w Ochli), Regina Orzełek-Bujak (germanistka, prof. WSP i UZ).

Dwie dekady XXI wieku

Na początku nowego milenium do grona tego dołączyli: prof. zw. Krystyna Ferenc (pedagog), prof. zw. Zbigniew Izdebski, (pedagog), prof. zw. Tomasz Jaworski (historyk), prof. zw. Jan Kurowicki (1943-2017, filozof, poeta), dr Żyvia Leszkowicz-Baczyńska (socjolog), prof. UZ Ewa Narkiewicz-Niedbalec (socjolog), prof. zw. Wojciech Strzyżewski (historyk, heraldyk, od 1 września 2020 rektor UZ), prof. zw. Zdzisław Wołk (pedagog).

Na przełomie pierwszej i drugiej dekady w skład kolegium redakcyjnego weszli jeszcze prof. zw. Mirosław Chałubiński (socjolog), prof. Krystyna Janicka (socjolog IFiS PAN i UZ), prof. UZ Maria Zielińska (socjolog) oraz dr inż. Edyta Mianowska (jako sekretarz, z wykształcenia matematyk, informatyk).

Na zakończenie

Jak widać grono osób, które współtworzyły „Rocznik Lubuski”, liczy kilkadziesiąt osób. Początkowo byli to literaci, dziennikarze i inne osoby pracujące w Lubuskim Towarzystwie Kultury. Po zmianie profilu czasopisma z popularyzującego wiedzę o regionie na profil naukowy prym, aż do początku lat 90. wiedli w nim historycy. Później szpalty lub poszczególne tomy dzielili między siebie głównie socjologowie i pedagodzy. Taki też profil jest zgłoszony jako główny w procesie ostatniej parametryzacji.

Poza kolegium, redakcją czy też radą programową, graficzny kształt czasopismu nadali także zielonogórcy plastycy, tworząc jego stronę tytułową. Byli to – Klem Felchnerowski (nr 1-5), Mieczysław Orłowski (nr 6, 7, 8), Krystyna Mytar-Burlewicz (nr 9,10), Józef Burlewicz (nr 12, 13) i Witold Michorzewski (od numeru 14 do dziś).

Poszczególne tomy nie mogłyby się ukazać, gdyby nie grono osób opracowujących materiały pod względem językowym i technicznym. Należy o nich także pamiętać przy okazji takiego jubileuszu. Warto też przy okazji jubileuszu wskazać na znaczącą rolę autorów tekstów jako kreatorów zawartości treściowej pisma, a poprzez to współkształtowanie jego profilu merytorycznego i poziom dyskursu naukowego. Lista ta jest imponująca, dlatego pominięto ją w tym omówieniu. Podkreślenia wymaga jednak to, że wymienieni w tym tekście ludzie „Rocznika”, jako twórcy jego kształtu i podtrzymywania wieloletniej obecności na rynku wydawniczym, byli równocześnie autorami znaczących tekstów w poszczególnych numerach oraz podejmowali się redakcji tomów tematycznych.

Literatura | References

- BROŻEK D. (2001), Rocznica bez fety, <https://gazetalubuska.pl/rocznica-bez-fety/ar/7505103> [data dostępu: 20.07.2020]
- DO CZYTELNIKÓW (1966), [w:] „Rocznik Lubuski”, nr 4.
- DZIERAN S., KONIUSZ J., PIONTEK S. (RED.) (1969), Przemiany, perspektywy, Zielona Góra.
- DZIERAN S., ZATRYBÓWNA A. (1964), Tradycje – Przemiany – Perspektywy, [w:] „Region”.
- ENGEL J. (1959), Biblioteki publiczne na Ziemi Lubuskiej, „Rocznik Lubuski” nr 1, http://zbc.uz.zgora.pl/Content/32265/PDF/tom_3.pdf [data dostępu: 20.07.2020]
- HŁADKIEWICZ W. (2019), Od prezydenta do prezydenta, [w:] „Winnica”, Magazyn Towarzystwa Miłośników Zielonej Góry, XI 2019 – III 2020, nr R7.
- KOMITET REDAKCYJNY (1962), Do czytelników, [w:] „Rocznik Lubuski”, nr 3.
- KONIUSZ J. (1978), O początkach regionalnej działalności kulturalnej, naukowej na Środkowym Nadodrzu, [w:] „Rocznik Lubuski”, nr 10, s. 209-221, http://www.zbc.uz.zgora.pl/Content/51199/7_koniusz_o_poczatkach.pdf [data dostępu: 20.07.2020]

- KRÓLAK A. (1945), Słownik polsko-rosyjsko-angielskiego z wymową, Jarocin.
- OD REDAKCJI (1959), Rocznik Lubuski, nr 1, http://zbc.uz.zgora.pl/dlibra/docmetadata?id=32263&from=&dirids=1&ver_id=&lp=34&QI= [data dostępu: 20.07.2020]
- URZĄD Miasta Zielona Góra (2020), Prof. dr hab. Władysław Korcz Honorowy Prezes Oddziału Polskiego Towarzystwa Historycznego w Zielonej Górze, [w:] Biuletyn Informacji Publicznej Urzędu Miasta Zielona Góra, https://bip.zielonagora.pl/system/obj/1003_296-xxxii-93-z.pdf [data dostępu: 20.07.2020]
- ZIELIŃSKI M. (2010), Fragment biografii Adama Królaka, „Wehikuł Czasu”, miesięcznik wydawany przez Towarzystwo Ziemi Głogowskiej, http://www.glogow.pl/tzg/wehikul\%202009_2011/czerwiec10.htm [data dostępu: 20.07.2020]
- ZWIĄZEK Literatów Polskich Oddział w Zielonej Górze (2020a), Bolesław Soliński, http://zlp.like.pl/bolesaw_soliski-p261.html?sid=d5029ebfa2ae21be362a1d822bc656b9 [data dostępu: 20.07.2020]
- ZWIĄZEK Literatów Polskich Oddział w Zielonej Górze (2020b), Odeszli Ad memoriam, www.zlp.zgora.pl/czlonkowie-oddzialu/odeszli-ad-memorian [data dostępu: 20.07.2020]